Ч. 203 (11.171). Львів, неділя 11. вересня 1927. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

НЕДІЛЯ 11. ВЕРЕСНЯ — ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА У ЛЬВОВІ.

В брамах українських церков та установ молодь збиратиме жертви на допомогу нашим студентам.

Громадяне! Поспішіть з щедрими датками!

З корану канібалізму.

Львів, 10. вересня 1927.

Проповідництво божевільних, одержимих манією нищення, яке — здавалось — притихло було на якийсь час, тепер знову відживає, прибирaючи фуріятське вістря. На сторінках львівського ендецького органу пос. М. Прушинський, керманич „організацій народових", у низці статтей вдесяте перемелює і розпускає в розчині канібалізму „ідеї" загалли Ст. Грабського, гострені під кутом „засади годження і лучення для спільного співжиття людности національно мішаних земель".

Зупинімся на деяких максимах вшехпольського корану. В статті „Боротьба й уступки" йде боротьба з вітряками. Мовляв, деякі поляки, виховані в радикальних поняттях радикалізму, не захоплюються методами польського націоналізму і вказують на потребу пристосовлення до не-поляків ліберального режіму на зразок Австрії або Англії. Перша дала повну можливість свобідного розвитку полякам, а друга бурам й ірляндцям. Отже все це до Польщі не підходить. Метода уступок є наскрізь фальшива, бо

„Австрія приноровлювала до нас (себто до поляків) політику денаціоналізації, як й інші займанщики, а змінила її аж і то з хвилею, коли наше змагання до відірвання від Австрії перестало вимагати якунебудь силу. Отже цей приклад радше заохочував би нас до цього, щоби твердою рукою здавити відосередні змагання не-поляків в Польщі і накинути польську виключність управи, мови і культури, а концесії признати аж тоді, як противна політика зломить протидержавні змагання".

Твердою рукою можна осягнути дуже багато. От колиб німці на Шлеську ще кільканацять літ були приноровлювали ту саму політику, що у Познанщині і на Поморі, то з поляків і знаку не булоб остало. Тому в національній політиці ліпше наслідувати передвоєнну Прусію, як Англію. А коли вже конче мають мати своє значіння і зразки англійського режіму, то хіба давніші. Таж англійці винародовлювали ірляндців на протязі довгого часу крайно некультурними і нелюдськими способами, аж поки не наступив момент, що „здавлені і вилюднені ірлянці не можуть загрожувати границям Англії". А тому єдина для поляків метода у відношенні до не-поляків:

„спершу зломити опір, відрубність (окремішність) і невольність, і аж опісля давати уступки".

Виходячи з цих преміс треба у відношенні до „національних меншостей" повести рішучу лінію (стаття „Здецидована лінія"). Коли держава є сильна і ділає послідовно, то може дозволити собі на „піддержку племінних окремішностей". Тоді асиміляція буде відбуватися дуже повільно, але кінець-кінців таки будуть якісь висліди. Однак приманок сили недостає Польщі. Польща не може ждати, аж довгий протяг часу частинно вспокоїть і засимілює ворогів держави. Вона мусить спішитися, заки в Росії не відживе територіяльна заборчість і заки Німеччина не підготовиться внутрішньо і на дипльоматичному терені до нападу на Польщу. До того часу поляки мусять мати вже одностайну державу. Польські ліберали, признаючи в принципі потребу рішучої лінії, відповідають, що „прецінь не зможемо вирізати ані вимордувати національних меншостей". Не про різню тепер йде — зазначує великодушно пос. Прушинський — тільки про асиміляцію,

„про викорінення заговорів, часто плачених сусідніми державами, про примус до пошанівку поваги держави; йде про те, щоби Польща безоглядно була певна головно двох ділянок: школи й уряду, а це при рішучости і при здійсненні гасла: „Що державне — то польське" — можна осягнути в короткому часі"

До цього часу не зроблено всього по лінії рішучости, не спольщено всіх шкіл і урядів в тому розумінні, щоби в них був виключно польський персонал, не розпарцельовано виключно між поляків великої земельної власности, не ухвалено корисних для польськости виборчих ординацій до сойму і самоврядування, не переведено послідовно політики *„divide et impera"* серед самих меншостей. Нема докладного пляну в національній квестії, пляну, який мають інші держави, як Румунія, Італія, Туреччина. Коли й зробиться кілька кроків вперед, то опісля наступають вагання.

„Ліпше зломити кількалітній нагальний опір проти польонізації, ніж допускати дрібну, роздражнюючу боротьбу за кожну школу, за розвязання якогось протидержавного товариства, за права польської мови в поодиноких ділянках"

Дехто радіє, що могло бути ще гірше, що могли потворитися автономії і повстати не-польські університети, а поляки взаїмно могли собі розбивати голови. В інтересі єдности і сили Польщі треба приступити до послідовного переведення рішучої лінії.

Ось так в загальному представляються виїмки з корану канібалізму. Ніяких уступок, тільки денаціоналізація, кольонізація, нехтування політичними зразками Австрії й Англії, а приноровлення випробованих прийомів таких культурних держав, як Румунія і Туреччина з домішкою вибриків італійського фашизму.

Вшехпольський мула зробив дотепні анальогії з Австрією й Англією. Забув лише повести анальогію з царською Росією. Бо саме там приноровлювано послідовно і рішучо всі ті методи, які в карикатурі наслідує тепер Румунія і Туреччина. А наслідок — загально відомий. Політика царської Росії покривається з політикою польської шовіністичної реакції. Царська Росія спішилася зі здійсненням гасла: „Що державне — то російське"; вона берегла уряди і школу перед „інвазією" чужоплемінного елементу; вона переводила кольонізацію, здійснювала однородність держави; вона безпощадно ломила всякий опір, — поки спаралізована і розбита не лягла в руїні. Проповідувати в добі права нації „рішучу лінію" на основі середньовічного принципу: *„cuius regio, eius religio"* — це-ж крайнє божевілля. Проповідувати і здійснювати принципи канібалізму значить в дальшій перспективі на себе самого підписувати присуд смерти.

Українська Господарська Академія в Подебрадах.

Слівце до української молоді перед новим університетським роком.

Ні, ні, не сама тільки дрібничкова плутанина у нас, є ще й безумовні докази, що український пісок перетворюється в будівельний камінь! Повоєнне пригноблення минається, розвиднюється свіжий день і ми перед повним його сяйвом таки засвідчуємо нашу дійсну життєздатність.

Її чи не найкращим доказом: **Українська Господарська Академія в Подебрадах.** Утворив її в 1922 р. гурток наддніпрянських українців, що по трьох роках важкого зусилля в рідним краю нарешті мусіли шукати захисту для своїх творчих ідей поза межами України, в чесько-словацькій республіці. Не знаю, чи питоме чеському світові сильне розуміння дійсности, чи найглибше потрясення українських сумлінь на вид майже смертельних свіжих ран в цілому господарстві України більше причинилися до того, що в цім принагіднім гуртку емігрантів здійснився так скоро і такий доцільний почин. Сяк чи так — цей гурток українських емігрантів виявив у цім ділі серед найтяжчих особистих і національних злиднів нашу велику життєздатність. Роздобув скромну державну допомогу (70.000 ч. к. місячно) і при сімох фахових професорських силах та кількох десятках стипендистів зпоміж емігрантської української молоді почав з запалом працювати. Скоро виросла з цього щасливого почину правдива Господарська Академія. Тепер **вона складається з трьох факультетів: агрономічно-лісового, економічно-кооперативного та інжинірного.** Агрономічно-лісовий факультет має 18 катедр, в економічно-кооперативному й інжинірному по 20 катедр. На всіх факультетах є вже взірцеві лябораторії (14), кабінети (32) та бібліотеки (20.000 томів). Академія має свої необхідні ферми: молочну та господарську з досвідним полем. Обіч катедр — в Академії 12 практичних семинарів. Цій-же Академії вдалося крім усього іншого при більше ніж скромних матеріяльних засобах та при повній відсутности ширшого ринку видати кругло 220 фахових підручників! Минулого року було в Академії 589 дійсних і 26 вільних слухачів. Повний (чотирьохрічний) курс Академії покінчило в минулому році та дістало титул інжиніра 34 слухачів.

Українська Господарська Академія в Подебрадах давно вже звернула на себе увагу чужих фахових кол. Вона одержала цілу низку відзначень (почесний диплом мін. хліборобства ЧСР на виставі в Празі 1924 р., похвальний диплом „Хліборобської Єдности" в ЧСР за експонати з лісництва 1924 р., диплом відзначення Чеської Хліборобської Ради за експонати на виставі 1923 р., диплом Центр. Союзу Бджолярів за експонати на виставі в Остраві 1924 р., велику бронзову державну медалю за експонати на госп. виставці в Празі 1926 р.). Слід зазначити ще, що Рокфелерівський фонд надав проф. Академії В. Тимошенкові наукову стипендію, а через Український Акад. Комітет увійшла Академія в члени Міжнародного Інституту інтелектуальної співпраці при Лізі Націй.

Ось які чуда творить нині повсякденний героїзм професорів та слухачів Української Господарської Академії в Подебрадах! Треба виразно підкреслити: їх героїзм, не субвенції чеської влади.

В цей творчий гомін життя нехай добре вслухається молодь західно-українських земель! На цих наших землях найживіша праця кипить тепер у хліборобських кооперативах. Західно-українській кооперації треба вже тепер і чимраз більше буде треба добрих організаторів: кооперативних і агрономічних. Одних і других підготовлює для неї не університет і навіть не експортівки, тільки Українська Госп. Академія в Подебрадах!

Ви, що покінчили цього року тутешні середні школи і стоїте перед вузенькими для вас ворітьми університетів, а потім ще перед вужчими дверми чужих канцелярій, — не вжеж не бачите виразного й великого зриву наших дрібних хліборобів до інтензифікації їхнього господарства, не бачите розвитку нашої самовистарчальної хліборобської фахової преси, не чуєте, яким великим кроком поступає наперед культура нашого села? Чиж нічого не говорить вам те, що найбідніше Підгіря ладить цього року першу повоєнну українську сільсько-господарську виставу в Стрию?

На переломі культур лапайтеся молодими руками землі! Вона перша і вічна сила нашого життя!

Вслухуйтеся в голосний гомін того життя і щоб організувати його, передовсім в надійних формах нашої сільсько-господарської кооп[...] — з новим університетським роком ідіть лавою в Подєбради!

Наука й іспити в Подєбрадах безплатні. Там побачите більше світа, ніж тут! Молодий ваш дух скупається в ісопі чеського розуміння дійсности і загартується до творчого життя. **Ніяка пізніша ділянка праці не дасть вам такої матеріяльної певности і такого морального вдовоління, як організація рідної хліборобської продукції і її збуту!** Будете керманичами гаразду хліборобської України, старшинами в організації героїчного зусилля українського села до вищої культури і разом з кооператорами цілого світу будівничими кращого ладу поміж вільними людьми!

Свіжої еміґрантської молоді Подєбради вже не можуть мати. Чеська влада не дає вже новим слухачам Академії матеріяльної допомоги. Західно-українські економічні інституції вишлють і цього року в Подєбради кількох своїх стипендистів. Одначе потреби нашого дійсного життя тим вдоволитися не можуть. Тому живі хлопці із західно-українських земель, що покінчили середні школи, що бажають творити своє й народне повне життя і можуть мати коло 15 ам. долярів на щомісячний прожиток, нехай зараз голосяться на перший курс до Академії в Подєбрадах на імя її достойного ректора, проф. Шовгеніва Івана. Адреса: *Československo, Poděbrady, Ukrajinska Hospodarska Akademie.*

Ближчих інформацій уділює „Ревізійний Союз Українських Кооператив" у Львові (вул. Словацького 14) і Товариство „Сільський Господар" (Львів, Зіморовича 20).

О. Л.

Трудова чи фахова школа?

Прага, 3. вересня 1927.

В ч. 196. „Діла" вміщена стаття п. М. Галущинського, яка кінчиться таким практичним висновком: „Треба народню школу зробити фаховою, а саме сільсько-господарською на селі, ремісничою і взагалі трудовою у місті."

В наведених тут словах знаходимо два твердження, які цілковито розходяться з сучасною педагогікою. Перш за все автор ототожнює фахову і трудову школу знаючи трудову школу за якийсь рід фахової школи тоді, як сучасна педагогіка прикладає назву трудової школи лише до загально-освітньої школи.

Трудова школа — це є загально-освітна школа, що перенята трудовим прінціпом, який дозволяє учневі самостійно розвивати дрімаючі в ньому здібности. В цьому розумінні вона протиставиться сучасній школі, яка будується на принціпі пасивного засвоєння учнем книжкового знання. Фахова або професійна школа, що ставить своїм завданням готовити спеціялістів у ріжних галузях державно-громадського життя, відріжняється від трудової школи саме тим, що в фаховій школі труд (праця) є засіб, за допомогою якого школа готує осіб, що вміють виробляти продукти відповідного ремесла, тоді, як у трудовій школі труд є засіб загального розвитку учня.

Цю ріжницю краще всього зрозуміємо на прикладі, який наводить відомий американський теоретик трудової школи Дюї. Уявім собі трудову школу, яка хоче ознайомити учнів з господарським трудом — „готування їди" і професійну школу, яка ставить своїм завданням підготовити добрих куховарів і куховарок. Трудова школа, що має на меті загальний розвиток учня, поставить труд готування їди в звязок з всім культурним життям людства, тоді, як професійна школа обмежиться подачею відомостей і способів, необхідних для майбутніх куховарів і куховарок. У трудовій школі „готування їди" може стати вихідною точкою загального розвитку учня, бо воно звязано з цілою низкою питань з життя природи й людини. Справді, що в собі уявляє харчування? Зясування цього питання приведе нас до фізіольогії. Які матерії вбирає в себе організм, які породи тварі та рослин вживаються до їди, де вони живуть і знаходяться? Тут ми вже переходимо до анатомії, фізіольогії, систематики та географії тварин і рослин. При готуванні їди ми користуємося печею. Отже як збудована піч, в чому полягає процес горіння? Тут ми торкаємся вже питань з фізики та хемії. І т. д.

Наведений приклад показує, що в трудовій школі „готування їди" стає джерелом загального розвитку учня, тоді, як професійне навчання стає джерелом набуття практичних відомостей і способів в інтересах майбутніх споживачів страв, які навчився готовити учень даної школи.

Одначе не слід розуміти, що трудова школа є вербальна (словесна); навпаки — вона в широкій мірі користується ручною працею, дослідженням. Не слід також думати, що трудова школа ізольована від життя; навпаки — трудова школа кладе в основу елементи з життя самої дитини й того життя, що її окружає. Отже в сільській трудовій школі навчання тісно звязується з сільсько-господарськими роботами, в міській трудовій школі — з ремісництвом.

Але треба памятати, що трудова школа не ставить своїм завданням — вивчення будь-якого ремесла — сільсько-господарського чи індустрійно-технічного. Це є завдання професійної школи.

Друге твердження п. М. Галущинського зводиться до тої думки, що народня школа має стати фаховою школою. Цю думку рішуче відкидає сучасна педагогіка, яка висуває те положення, що професійна школа може будуватися лише над загально-освітньою школою. Згідно з цим положенням і стоїть організація шкільної системи у всіх країнах.

Навіть у Сов. Росії та Рад. Україні, які найдальше пішли в напрямі лiквідації загально-освітньої школи, професійна освіта все ж таки ґрунтується на загально-освітній школі (4-ох річній трудовій школі Р. С. Ф. С. Р. і 7-ми річній трудовій школі в У. С. Р. Р.)

Розуміється, все це добре відомо п. М. Галущинському, одному з видатніх українських педагогів. Більш того, я певен у тому, що й шановний автор не відкидає з шкільної системи загально-освітну школу, але не зовсім вдало висловив свою думку. Треба думати, що автор хотів своїм твердженням підкреслити той ухил, який мусить мати загально-освітна школа на селі й у місті, себто сільська школа мусить мати сільсько-господарський ухил, а міська школа — ремісничий. Але й та і друга школа мусить бути трудовою школою (а не тільки міська, як думає автор), де знаходить собі місце не тільки праця рук, а взагалі творчість, самостійна думка учня, де принціп вивчення матеріялу зі слів учителя чи книжки замінено принціпом переробльовання матеріялу учнем, де, на підставі даної учителем вихідної точки й конечної мети, учень сам встановляє подробиці та самостійно приходить до висновків, де труд (праця) стає трудом-вихователем, якому відомий німецький педагог Зайдель проспівав такий гимн: „Ти, що виховав у собі все людство та вивів його з неволі, даруй свою велику просвіту й виховничу силу і ніжним паросткам молоді; нехай завдяки тобі розцвіте найкраще юнацтво на радість і щастя собі і всьому світові"!

Ст. Сірополко.

Від Ред.: До цеї статті дістали ми таке пояснення від проф. М. Галущинського: „Вповні погоджуюся зі становищем п. Ст. Сірополка. Назву „трудовий" ужив я як доповнення до ремісничого ухилу міської школи (не мішаючи цього терміну з поняттям „школа праці") бо стою на тому становищі, що міська школа не може бути тільки ремісничою. Для села вистарчає сільсько-господарський ухил, який у комплексовому розумінні може бути дуже широкий. Далекий я від того (може це зі статті не конче ясно виходило), щоби від школи найнижчих ступнів вимагати фаховости.

Виборчі висліди.

ЛІСЕЧЧИНА.

Не у всіх громадах ліського повіту відбулися тепер вибори. В деяких громадах відбулися вибори до громадських рад ще в 1919 р. На загал вислід громадських виборів випав для українців корисно. І так: 1) **Телешниця Отварова.** Вийшло 16 радних самих свідомих українців. Поляки внесли протест. 2) **Дашівка.** Вибрано 14 українців, 2 жидів. 3) **Лобозів.** Громада мішана. Вибрано 13 українців, 3 поляків. Поляки внесли протест. Українці виборці пішли солідарно і зорганізовано до виборів завдяки ревній громадянській праці о. Михайла Сухого. 4) **Солина.** Громада мішана з 50 проц. поляків. Вибрано 6 українців, 6 поляків. 5) **Панищів.** Вибрано самих свідомих українців, переважно молодих. Старий війт і хрунівська партія ганебно провалилися. 6) **Рябе.** Вийшли радними самі свідомі українці. Славний наказний війт, який довгі роки давався в знаки місцевому населенню, ганебно провалився зі своєю партією, хоч мав велику підтримку властей. Великі заслуги положив для громади о. Андрій Левицький. 7) **Стефкова.** Вибрано 15 українців, 2 жидів і 7 поляків. Поляки увійшли до ради завдяки нетактові священика, який вів боротьбу з молодшими. 8) **Бандрів.** Вийшли радними самі свідомі українці. 9) **Устянова.** Вибрано самих українців, не зважаючи на значний відсоток польського населення. Поляки внесли протест. 10) **Устрики Долішні.** До виборів ішли українці в компромісі з жидами. Жиди зломили компроміс. Вибрано 6 українців, 18 поляків і 21 жидів.

СКАЛАТЩИНА.

В **Богданівці**, пов. Скалат, відбулися вибори 5. і 6. липня. Завдяки свідомости громадян ми здобули IV. III. і II. коло (24 радних), а поляки I. коло. В першім колі вибрано 7 поляків і 1 жида. Розуміється, хруні внесли протест. Коли ми виграли три кола, то хруні похнюпили носи і посідали довкола фігури (що стоїть біля канцелярії) і так сиділи до кінця виборів. Тепер ніхто з них не піде до церкви, тільки до костела...

ЛЬВІВЩИНА.

В **Милошовичах** переведено вибори при повній побіді українського населення. На 24-ох радних вибрано 23-ох свідомих українців і одного поляка (з 1-го кола — зайва українська мягкосердечність). Цю перемогу завдячуємо свідомости і зорганізованости села та витревалій праці виборчого комітету під проводом п. Семена Харкавого. Особливо важка боротьба була в III. колі, де рішали поодинокі голоси; тут визначився Михайло Михальський, котрий не жалував труду і часу, щоб допильнувати виборців із сусіднього села, щоби взяли участь у виборчому акті в Милошовичах.

Орґанізаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд у Добромилі.

В понеділок 29-го серпня п. р. відбувся в нас Повітовий Народній Зїзд, на якому явилися представники запрошених громад цілого повіту в числі поверх 100 осіб. Прибуло також богато священиків з околиці й інтелігентів. Зїзд відкрив короткою промовою о. декан **Маринович** Йосиф. До президії вибрано о. **Господаревського** Івана, п. **Яцуся** Андрія з Ляцького і п. **Ханека** Михайла з Княжполя. В черги уділив предсідник голосу делегатові Центрального Комітету УНДО п. **Ерстенюкові** Дмитрові, який в півтораґодинній промові вичерпуючо представив положення українського народу під Польщею, а зокрема в історичному освітленні змалював страти та небезпеку які несе зі собою польонізація українських земель. Вказав також на потребу політичної організації українських мас як на одинокий засіб для відбиття ворожого наступу на найживотніші інтереси українського народу. По рефераті о. Маринович, як заступник голови Повіт. Нар. Комітету, зложив звіт із дотеперішньої діяльности й виборчої акції та подав до відома вислід виборів у поодиноких громадах. У дискусії забрав голос п. **Возьний** Микола з Ляцького, який висказав побажання, щоб Центральний Комітет УНДО частіше висилав референтів з подібними рефератами, а зокрема вказав на потребу притягнення жінки до політичної роботи. Промовляли ще о. **Гоцький** і о. **Господаревський**. Після того вибрано Повітовий Народній Комітет, у склад якого увійшли: о. Йосиф **Маринович** — голова, адвокат д-р Антоневич, о. Господаревський о. Ґоцький, пп. Курчак, Войтович Іван, Мальгівський Іван, Микола Загоренський, Василь Креста, Іван Богоніс, Теодор Бенцький. Зїзд покінчився відспіванням національного гимну.

Учасник.

Довірочна нарада в Збаражі.

Дня 29. серпня ц. р. відбулася довірочна нарада Українського Національно-Демократичного Обєднання в Збаражі. Присутні на нараді були майже всі активніші одиниці Збаращини. На жаль, слабо було на нараді заступлене духовенство повіту. Як на інших нарадах, так і на нараді в Збаражі впадало в очі, що в політичній праці беруть участь переважно старші, відомі вже загально з громадянської діяльности священики, а молодших чомусь при праці не бачимо. Таке було й на нараді в Збаражі. О. совітник **Чубатий**, який може святкувати вже неодин ювилей громадянської праці, ледви міг оборонитися перед поновним вибором до Повіт. Нар. Комітету. А молодшого заступника на його місце, на жаль, не було. Сама нарада мала дуже рівений хід. Присутні обговорили всі актуальні питання нашої національної політики та постановили приступити до живішої організації збаражського повіту. А як відомо, збаражський повіт був усе одним з найсвідоміших повітів Галичини. Рішено утворити в Збаражі повітову канцелярію з окремим урядовцем-організатором. На цю ціль присутні зложили на місці понад 60 зол. Це був найкращий доказ, що політичні діячі Збаращини думають працювати не лишень на словах, але й на ділі. Головою Повіт. Нар. Комітету вибрано поновно д-ра Андрія **Гаврилюка**. Делеґатом від Центрального Комітету УНДО на нараді в Збаражі був д-р Любомир Макарушка.

Справа Академічного Дому.

КОМУНІКАТ.

Внаслідок ухвали Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка, якою управу Академічного Дому передано спеціяльно до цього покликаному Комітетові, відбулася на днях нарада членів Виділу Наук. Т-ва ім. Шевченка, членів Виділу Т-ва Прихильників Освіти і деяких запрошених громадян та представників студентів у справі устійнення управ Академічного Дому. В довшій дискусії всі присутні були згідні в цьому, що Академічний Дім є призначений на поміщення студентів і погодилися з ухвалою Виділу Наук. Тов. ім. Шевченка: передати управу Акад. Дому Комітетові, зложеному з 5-ох членів. Від Наук. Т-ва ім. Шевченка делеговані до Комітету інж. Ю. Мудрак, д-р Т. Бурачинський і д-р М. Музика. Від Т-ва Прихильників Освіти входять до Комітету през. В. Децикевич і д-р Л. Макарушка. На свойому засіданні дня 7-го вересня ц. р. Комітет уконституувався в цей спосіб, що головою вибрано през. **Децикевича, містоголовою** д-ра **Бурачинського**, секретарем д-ра Макарушку. Комітет постановив перебрати всі агенди управи Академічним Домом.

ОГОЛОШЕННЯ.

Комітет Управи Акад. Дому подає до відома всіх студентів, що хотіли би в академічному році 1927—28 мешкати в Акад. Домі, що подання в тій справі слід вносити до Комітету через управи студентських організацій. Студентськими товариствами, які на основі ухвали Комітету мають право перебирати подання і їх дальше пересилати до секретаріяту Комітету, є: „Студентська Громада", Т-во „Основа" і студентське т-во ветеринарів. Подання вносити до **дня 20-го вересня ц. р.** До подань треба долучити: 1. свідоцтво незаможности з найновішою датою; 2. посвідку від місцевої студентської організації; 3. посвідку від місцевого культурно-освітнього товариства; 4. посвідку від місцевого комітету для переведення „Місяця студента"; 5. кольоквіяльні свідоцтва або свідоцтва зложених іспитів за минулий академічний рік.

Львів, дня 8. вересня 1927 р.

ЗА КОМІТЕТ:

Володимир Децикевич,
голова

Любомир Макарушка,
секретар.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Останні вісти.

ЖЕРТВИ ПОВЕНІ.

Варшава, 9. вересня 1927.

Центр. сусп. комітет помочі жертвам повені повідомляє на основі урядових дат, що у Сх. Галичині було навіщених повінею 43 повіти, міст залитих у станиславівськім і львівські воєвідстві 10, а громад залитих у станиславівськім, львівськім і тернопільськім воєвідстві 444. Наслідком повені згинуло 53 людей. Поткодованих повінею у станиславівськім і львівськім воєвідстві доходить до 162.344, у цьому родин, що потребують наглої помочі в харчах є 11.441, родин, що не мають хати 1.635 і родин, що потребують одягів 1.803 і родин, що поокладні і зростуть при точніших обрахунках.

ПОМІЧ.

Варшава, 9. вересня 1927.

Нині було чергове засідання президії центр. сусп. комітету помочі жертвам повені. Із зібраних 140.000 зол. виасигновано станиславівському воєвідству 80.000 зол., львівському 40.000 і тернопільському 20.000.

ДВА ВБИВСТВА

Львів, 10. вересня 1927.

При вул. На Болоні вчора веч. незнаний покищо чоловік убив ножем фризієра Йос. Рутковського. — При вул. Набелякта Меч. Вайдович убив у суперечці свого брата Бронислава і сам зголосився на поліції.

НОВАК НА ВОЛІ.

Львів, 10. вересня 1927.

Оборонець різника Новака зложив у суді кавцію сто тисяч зол. і після полагодження формальностей управа вязниці дістала поручення випустити Новака. В год. 2.20 Новак покинув мури слід. арешту. Іпотечне забезпечення основується на Новакових реальнос. при вул. Сикста і Кохановського. Розправа проти Новака відбудеться в другій половині жовтня. До розправи стане около сто свідків.

КОЛИ СОЙМ ЗАЧНЕ РАДИТИ?

Варшава, 9. вересня 1927.

Марш. Ратай не визначив досі речинця засідання. В сойм. колах кажуть, що скликання сойму залежне від розпорядку президента, яким він скличе сенат. Розпорядок цей дістане сенатська канцелярія в суботу, себто в останнім речинці, передбаченім конституцією.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ.

Женева, 9. вересня 1927.

На вчорашнім засіданні Ради Ліги Націй обговорювано м. і. справу фінляндських предложень, що торкаються фінансової помочі для держав на випадок їх заатакування.

ВАЛЬДЕМАРАС ЗАПОВІДАЄ ВІЙНУ.

Женева, 9. вересня 1927.

На вчорашнім засіданні Ліги Націй Вальдемарас, навязуючи до польсько-німецьких взаємин, сказав м. і.: Є на сході Европи народи, що підлягають двом державам. Їх змагання до зєдинення, яких ніяка сила не може спинити, є джерелом конфлікту у будучині. Рішення, накинені силою, не могтимуть вдержатися і прийде день, в котрому новий порядок річей устійниться в тих краях шляхом мирної ревізії теперішнього укладу взаємин, або теж при помочі збройної сили. Ось зародки правдоподібних збройних конфліктів, які треба би в пору вдержати й усунути ті конфлікти, а влекшиться побідний похід мира. Коли мир закріпиться, розброєння прийде само від себе. Для усунення всяких небезпек конфлікту, литовський делегат предкладає невтралізацію балтійських держав.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·91, Банк Польський платив за долара в готівці 8·88, за Ню Йорк 8·91, норвежські корони 234·50, шведські марки 211·90, данцігські гульдени 172·50.

Збіжжя.

Пшен. двірська 47—47·75, пшен. сел. 45·25—46·25, жито 36·50—37·50, ячм. бров. 39—40, ячм. на жливо 35·50—36·50, ячм. паст. 33—33·50, овес 28·75—29·25.

Відгуки дня.

Похорон.

Ніч така тиха, як церква. Небо задивлене в землю, земля заслухала в небо. На небі місяць, як стигла диня, один одинокий, — зорі ще не повставали. На землі срібллсті килими простелені на сон. Дерева стоять непорушно мов заворожені в каміння. Витягнулись на весь ріст тополі, розкинулись широко липи, задерли голови високі осокорі. Підслухують чи вигладають когось... Під горбом село, пілє сповите мрякою і посріблюване місяцем. Ні згука в ньому. Теж нібп жде на когось, нібп сподівається чогось. А десь там за селом, у нічній теміні, ниви, спрацьовані жнивами, поклались одна попри другу лицем до неба і вдивляються в синяву далечінь. На обрію чорний ліс муром непорушним заступив комусь дорогу, не пускати збирається.

Нараз у молитовній тиші понісся похоронний спів. Дикі гуси небесними шляхами простують у вирій. Щораз то далі вони, щораз то тихше лунає сумна пісня.

На небо викотилась хмара, на землю сплила тінь. Закрив лице місяць, срібллсті килими поділися кудись. Ожили дерева: стремтіли тополі, стрепенулись липи, захитали головами осокорі. Прочуяло село: Хати пообкривались щільніше стріхами, присунулись до себе ближче і примостились ліпше. А за селом зітхнули тяжко ниви...

Тільки ліс стояв далі непорушним муром, дорогу заступав. Але десь узявся холодний вітер, підбіг до нього, шепнув щось і ліс розвів безрадно руками: Пропало!

Тієї ночі вмерло літо...

Галактіон Чіпка.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— Трохи гігієни для Львова. Пишуть нам: Санітарна опіка Львовом, що здається придумала вуличні кошики на всяку покидь, повинна би звернути увагу на одну страшну недостачу гігієни. Нею є чистота в трамваях. Відомо, що трамваї є одним з найбільших розсадників бацилів, бо в них тисячі людей денно торкаються руками тих самих місць і стоять збиті при собі як оселедці в бочці, ще й дишуть спільним порохом з брудної долівки. Щоби зарадити цьому, на межовій стації, де трамвай відпочиває кілька хвилин повинно бути небагато: одна мітла і одно ведро з водою, щоби кондуктор міг позамітати вагон, а крім цього: кусень мила і ручник, щоби кондуктор міг обмити свої страшні руки, липкі від поту, грошей і трамвайного бруду. Чи гігієністи, що журяться санітарним станом Львова ніколи не звернули уваги на руки трамвайних кондукторів, коли передавали їм білет? Кілька мітел і трохи води з милом зробило би для гігієни міста більше як сто розпорядків.

— Мешканці Замарстинова, обережно! Дня 10-го, 12-го і 14-го п. м. боєва стрільниця на Замарстинові робить вправи і буде стріляти гострими набоями. Військова влада означила смугу, поза яку не вільно виходити.

— Сліпа Теміда. У 1921 р. суд засудив на смерть парубка Абламовича із села Полянка, городецького повіту, за те, що застрілив місцевого господаря Степя. Засуд основувався на познаках, що сильно обтяжували Абламовича: він жив із жінкою Степя три роки, коли цей був у війську, а коли Степь вернувся, Абламович утік із Полянки саме в ночі, коли Степя найшли застріленим. Нині вийшла на верх правда: Степя вбили Халмай і Райтер з помсти за якісь особисті порахунки. Злочинці призналися до вини. Абламович казав на суді правду, що критичної ночі не був у Полянці. Його свідкам суд не повірив. Ось прегарний причинок до процесу Сакка та Ванцетті: суд рідко може бути певний щодо вини злочинця, коли не злапав його за руку.

— Найдений щасливий. Люди, що стежать за щастям через „долярівку", можуть уже не шукати власників льосу 96042. Ним є інжінір з Холма Кукель, що виграв аж 4 льоси — разом 9.200 дол.

— Гарний міністр. Бувший польський міністр закордонних справ, ще й князь Евстахій Сапіга не хоче платити податків. Екзекутор наложив руку на його меблі.

— З людського звіринця. У Кременчузі на Полтавщині судили шкільного лікаря Пеліхова за те, що насилував малолітні шкільні дівчата від 10 до 14 літ. Пеліхов мусить бути вродженим адвокатом, дістав за свої злочини всього... 3 міс. вязниці. А може полтавські судді є тої гадки, що такий звіринний зразок повинен далі свобідно продовжувати свою педагогічну діяльність.

— Через океан. Про американський літак „Олд Гльорі", що щез над Атлантиком, ні сліду. Герст, що фінансував його подорож, дає 25.000 фун. шт. нагороди тому, хто його найде. — Англ. летун Вуд вибрався в понадокеанський лет з Віндсору біля Льондону до Віндсору у стейті Онтаріо. — За останніх кілька місяців пропали в морі такі літаки: Сан-Роман (з Наижесером і Колі), Міс Доран і Голден Ігль і кілька днів тому Сан-Рафаель.

— Шофер без рук. Від кількох днів Прага має сенсацію. По вулицях їздить спортове авто Форда із шофером без рук. Цим керманичем є відомий у Празі „Франк", який від довшого часу виконує ногами ріжні складні роботи. Франк є талановитим малярем, плавцем і різьбарем у дереві. Тепер він позаздрив лаврів шоферам, побиваючи їх — ногами.

— Тунель під Ляманшем. Роботи, що почались недавно на французькім побережі, біля Кале, над будовою підморського каналу між Францією і Англією, будуть припинені, а навіть знищені. Перша причина: військові застереження Англії; друга: фінанси; третя: інші воєнні наслідки. Все те, що зробили перед війною — понищене; злодії обікрали мідяні та ніклеві частини машин. Фахівці дійшли до висновку, що продовжувати будову — безцільно. Нині всі вірять більше у комунікацію над землею як під землею.

— Кемаль Паша про послів. Кемаль Паша, президент турецької республики видав розпорядок, яким пригадує послам їхні обовязки. А саме звертається до органів влади, щоби стежили, чи посли не використовують своє становище для особистих цілей. Послам не вільно брати участи в товариствах, де капітал є державною власністю, ні творити приватні фінансові товариства.

— Розумний закон. Новий італійський карний кодекс звертається суворо проти середновічної манії поєдинків. Хто пішле противникові секундантів заплатить за цей „жест" 2000 лірів. Хто візьме участь у поєдинку безкровнім посидить кілька місяців у вязниці. Хто зранить противника може посидіти і 5 літ. Видко, що італійські законодавці таки дали переконатись розумним словам фільософа Шопенгауера, який давно сказав, що виграна в поєдинку є тільки доказом, що хтось краще володіє зброєю, — а це не має ніякого відношення до чести людини.

— Чудасії. На залізничім шляху Бресляв-Трохенберґ трапився рідкий випадок: серна, що вискочила із ліса не мала часу втекти перед поспішним поїздом і підскочила вверх так щасливо, що зачіпила за гальму; поїзд зупинився. — Відомий данський письменник Барфорд хоче дуже оригінально закінчити дискусію на тему: чи електричне крісло вбиває людину негайно чи ні? Він заявляє, що готов сам дати себе стратити на кріслі Сакка-Ванцетті, з тим, що присутні лікарі мають обовязок ужити всіх засобів, щоби в даний мент пробувати його оживити і стежити за процесом його смерти. Барфорд домагається за цей експеримент досмертної ренти для своєї жінки, рівної його щорічним доходам, а для себе безплатного білету до Америки. Цікаво, чи представники американської влади можуть узяти на свою совість життя людини для експерименту.

— Літературний куток. Член Франц. Академії, отже безсмертний, бодай за життя, Бріє призначив високу річну нагороду 30.000 фр. за найкращу суспільну пєсу з моральною тенденцією. Про Бріє мало хто з вас чував, як і про неодного іншого безсмертника, тому треба пояснити, що славу придбав він собі драмами, де змальовує суспільні гріхи та рани, даючи в пєсі ліки на них. Є в нього пєса про корупцію судів, і про венеричні недуги, і про підстави родин, і про десяток інших суспільних тем. На них доробився він віддавна майна. Доживши до 70-ки рішив, що молодше покоління повинно продовжувати його працю. „Франц. Академія", яка завідує нагородою Бріє, в клопоті: Нема кому її визначити. Навіть талановиті письменники далі на всяку маленьку нагороду не в силі написати пєси такого роду як домагається премія. Молоде покоління не хоче переводити в пєсах ніяких моральних тенденцій. Може й хоче, а не в силі. А ті, що є кандидатами до нагороди, бо їм бракує 30.000 фр. — тим бракує теж драматичного таланту. Бріє даремно жде на свого наслідника, який обурювався би на всякі неморальні явища сучасного суспільного життя; нпр: короткі жіночі спідниці та підстрижку, чарльстон, джезбанд, то-що і написав на їх тему громосильну пєсу. Коли наслідник не найдеться, він готов із злости ще сам стати кандидатом до своєї премії, написавши пєсу про деморалізацію сучасних письменників.

— Ріжні рекорди. У селі Усоль, біля Черновець, живе люнатик Василь Пантєв, на якого місяць має незвичайний вплив. Цими днями він ішов у сні загіпнотизований місячним сяйвом, 8 кільометрів: перейшов мілку ріку і вийшов на стрімку гору, де навіть туристам нелегко дістатись. Аж там збудили його пастухи. — З московської преси довідуємось веселу історію про найщасливіше подружа в СРСР і про те, як спасли Троцького. Ці два далекі від себе факти мають фантастично-революційний звязок. Найщасливішим мужем під радянським небом є один телеграфний урядовець, який упевняє, що підчас революційних боїв спас дві річи: своє кохання і... весь Радянський Союз. Було це так: в одним місті йшли завзяті бої з армією Денікіна. Командував Троцький; треба було вислати військову телеграму до головної кватири; від нього залежала доля Троцького і його армії. Апарат був зіпсований. Єдиним, хто міг його направити, був згаданий урядовець. Він вислав телеграму. Троцький спитав його на другий день: чого він домагається в нагороду за ратунок радянської армії. Урядовець відповів: „дві таблички чоколяди". Телеграфіст дістав крім них ще й ордер „червоного прапору" і побіг до своєї нареченої. Наречена гинула з голоду і не хотіла нічого іншого, крім чоколяди. Діставши її негайно вийшла за нього заміж. Від цього часу телеграфіст є безмежно щасливий. Коли вся ця історія і видумана для радянських читачок і читачів, все-ж вона рекордова. Ніколи ще такою дешевою ціною не забезпечили уряду силу, а людині особисте щастя!

— Світова всячина. Міжнародній гаскій трибунал справедливости видав осуд у справі франц. корабля „Льотус": Туреччина не нарушила міжнародніх прав карним процесом проти команданта згаданого корабля. — Упав з літака і вбився один з найкращих австр. летунів д-р Карло Нікіш, переможець у численних воздушних змаганнях. — В одній аптиці у Варшаві вибух етер; двох убитих. — Біля Мальти потонув югославський „обергофчовний" корабель. — Помер

майстер“ Франца Йосифа князь Монтекуово, син архикн. Марії Люізи, вдови по Наполеонї I., що вийшла пізніше за гр. Найперга. — Голова інтендантства радянської армії заявив в офіціяльнім приказі, що СРСР напередодні війни і повинен мобілізуватись. (Все питання в тому: страшить чи сам боїться?) — Асистент універс. клініки у Будапешті вплутаний у контрабанду кокаїною: 6 осіб арештували. — Помер один із найбільших противників алькоголю в Америці судия Гвізер, що вів прогібіційну кампанію. — У Шікаго помер фабрикант мясних консервів Огден, лишаючи 1 міл. спадщини; вісім літ тому мав він ще 200 міл. дол.

— **З кіна.** У кіні „Паляс“ фільма з життя емігрантів „Шал доляра“ (Добродій Леві в Америці) з Жорж Сіднеєм і „Клюб соломяних вдівців“ з красунею Медж Белямі.

Лугове Свято у Львові.

відбудеться в неділю 18. вересня ц. р. на площі Сокола-Батька за стрийською рогачкою. В програму Свята увійдуть усі вправи Луговиків і Луговичок приписані на рік 1927. Початок Свята в год. 2-ій попол. Луговики і Луговички мають бути в год. 8-ій рано на пробі вправ. Свято відбудеться без огляду на погоду і є дозволене Дирекцією Поліції. 1—3

Зі спорту.

„ЄГУДА“ — „УКРАЇНА“.

В неділю, дня 11. вересня ц. р., в год. 4. попол. на площі Сокола-Батька розіграє наша дружина товариські мачеві змагання з дружиною жидівського спортового клюбу „Єгуда“ з Тернополя. „Єгуда“ — це мистецька дружина тернопільської округи, яка може похвалитися гарними вислідами в змаганнях з поважними польськими й жидівськими клюбами. Отже стріча з поважним противником, котрої вислід важко передбачити. Наша публика, яка щораз численніше являється на українських спортових імпрезах, даючи тим доказ зрозуміння ваги спорту для фізичного виховання молоді, заповнить певно якнайчисленніше площу, підпомагаючи наших спортовців не тільки матеріяльно, але у великій мірі своєю присутністю й морально. Наша-ж дружина доложить певно всіх зусиль, щоби в очах своїх симпатиків вийти зі змагань з відповідним для неї вислідом.

Перед мачевими змаганнями відбудуться **легкоатлетичні змагання мущин і жінок.** Зголошуватися на площі С.-Б. рано в канцелярії (до год. 12. в пол.)

На українську культурну станицю.

На Народній Дім у Холмі

зложили далі: 92) **Ольга Грицишин** (Львів) — 5 зол. і кличе: Ніну Дольницьку (Сколе), Галю Попель-Філясову і д-ра Зенона Петрова (Львів); 93) **Мірон Луцький** — 10 зол. і кличе: д-ра Світеля (Перемишляни), о. Кисту (Дусанів), о. Лотоцького (Болотня), о. Шуля (Вілка), всіх за довільну квоту; 94 **о. Вол. Герасимович** (Терпилівка) — 5 зол. і кличе: о. Юліяна Герасимовича (Косів), інж. Романа Гришая (Рогатин); 95) **д-р Гриць Гарматій** (Теребовля) — 10 зол. і кличе: д-ра Родіона Сліпого (Струсів), Евгена Гірняка, вік. ветер. (Надвірна); 96) **д-р Петро Шепченко** (Радивилів) — 10 зол.; 97) **Філія „Просвіти“** в Камінці Струм. 20 зол.; 98) **о. Гаврищак** (Борщовичі) 5 зол.; 99) д-р **Володимир Гуркевич** (Самбір) — 5 зол. і кличе: д-ра Тита Кавальця (Коломия), д-ра Вол. Кобільника (Самбір), Амалію Хлопецьку (Бережниця), Ярославу Мандюкову; 100) **Маріян Залесський** (Станиславів — 2 зол.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Чортків: 10. IX. Ой не ходи Грицю.
11. IX. Циганка Аза.
Борщів: 12. IX. Запорожець за Дунаєм.
13. IX. Вихрест.
14. IX. Циганка Аза.
1-? 481 15. IX. Дні нашого життя.

Театр прийме до хору 2 сопрани і баса.

Научно-забавовий Кружок Т-ва „Зоря“ у Львові вул. Вірменська ч. 25 повідомляє, що від неділі дня 11. IX. ц. р. будуть відбуватися відчити кождої неділі від год. 12—1 в полудне, вечером кождої неділі в год. 7 веч. сходини з товариськими забавами. О численну участь членів і впроваджених гостей просить — *Виділ.* 483 1—1

Торговельна школа Тов. „Просвіта“ у Львові приймає вписи на торговельну і кооперативну науку для обох полів, а саме: 1) 5-місячний курс для дорослих без огляду на вік і покінчені школи, 2) 1-річний курс для молоді з покінченою бодай народною школою, 3) 1-річний курс для абітурієнтів середних шкіл. Наука починається 4. жовтня 1927 в год. 4-ій попол. — *Управа.* 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає д-р Іван Німчук. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.